

MIYASHITA KŌEN

gentænkning af et offentligt rum i Tokyo

Sara Brinkmann Jønler_915163

Det Kongelige Danske Kunstakademi for

Arkitektur, Design og Konservering

Institut for Bygningskunst, by og landskab

Arkitektur, Rum og Tid, forår 2018

Afgangsprogram

Sara Brinkmann Jønler_915163

Det Kongelige Danske Kunstakademi for
Arkitektur, Design og Konservering I Arkitektskolen

Institut for Bygningskunst by og landskab

Arkitektur, Rum og Tid, forår 2018

Vejledere: Frederik Emil Seehusen og Lizette Araza

Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler
for Arkitektur, Design og Konservering

INDLEDNING

<i>Intention</i>	1
<i>Tokyo; den urbane hybrid</i>	4

BAGGRUND OG PROBLEMATIK

<i>Hiroba; det offentlige rum i Japan</i>	9
<i>Privatisering af det offentlige rum</i>	11

KONTEKST OG SITE

<i>Shibuya</i>	13
<i>Miyashita Koen</i>	17

PROGRAM

<i>Et begivenhedslandskab</i>	25
<i>Urban park og bibliotek</i>	26

OPTIK OG METODE

<i>Tomrummet som rumligt og kulturelt fænomen</i>	27
<i>Feltet, rytmen og tomrummet</i>	31

APPENDIX

<i>Afleveringsform</i>	33
<i>Studieforløb</i>	34
<i>Litteraturliste</i>	35

INTENTION

Projektet ønsker at gentænke rammerne for et offentligt rum i Miyashita kōen i Shibuya; et historisk og kulturelt ladet felt placeret i et af Tokyos mest travle og tætte bydistrikter. Et sted, der har undergået mange transformationer, og som endnu engang er op til diskussion.

Med et bibliotek og en ny urban park som omdrejningspunkt, er intentionen at skabe et nyt fælles sted som et alternativ til områdets kommercielle interesser. Projektet er en kommentar til de markedsøkonomiske betingelser for at bygge og leve i byen, og udnytter et nydannet void i Tokyos tætte byvæv til at skabe et nyt mødested; et byrum i byens absolutte midtpunkt, som skal kunne rumme store forsamlinger af mennesker, men også være i stand til at give plads til det enkelte individ.

Projektet ønsker at skabe en arkitektur drevet af begivenheder, og vil behandle og artikulere sitet gennem de tre optikker; *feltet*, *rytmen* og *tomrummet*, hvor diskussionen af fraværet er lige så essentiel som det, der indsættes.

Tokyo; den urbane hybrid

Tokyo adskiller sig i form og orden fra den europæiske by gennem en tæt, sammenvævet struktur uden faste orienteringspunkter eller dikterende hierarki. Gaderne folder sig om byens forskellige og særegne centre som en labyrintisk struktur; der ikke synes at rodfæste sig. I kortet fremstår Tokyo tæt og homogent - byen har som resultat af en årelang proces fået en polycentrisk struktur, idet den langsomt og kontinuerligt har absorberet andre byer, der tidligere var selvstændige.

Byen er præget af en forgængelighed, der kommer til udtryk gennem en konstant konstruktion og dekonstruktion, hvor arkitekturen responderer på samtidige behov og mangler. Kontraster bor side om side i bygningshybrider, og det endeløse flow af mennesker, information og billeder skaber en visuel støj i bybilledet. Et sanseligt overvældende landskab, der ved første øjekast kan forekomme kaotisk og uhåndgribeligt, men som ved nærmere eftersyn også synes human og sympatisk. De tætte, små gader opleves trygge, og japanernes evne til at adskille, skære det overflødige fra samt deres nærvær og respekt for naturen, er en bemærkelsesværdig kontrast til byens dynamiske puls.

I projektet omkring et nyt byrum anslås følgende spørgsmål:

- Hvordan kan Tokyos kompleksitet og temporære træk udspændes i et byrum?
- Hvordan etablerer man en arkitektur, der balancerer mellem Tokyos flimrende puls og sensible opmærksomhed?

"Tokyo is a city of situations. It is a city in which no two points are the same, which demands that those who traverse it develop dynamic changeable mental maps where the interpretation of volumes, the intensity of relationships, and the connection between distant and even opposite levels in the urban text assume an essential role."

- Franco Purini

Undersøgelse af storbyens relationer, 8. semester

Hiroba; det offentlige rum i Japan

Opfattelsen og manifesteringen af det offentlige rum i Japan optræder markant anderledes end i vesten, og har ikke i samme udstrækning været medtænkt i den japanske kultur og byplanlægning. Mens vestens forestilling omkring det offentlige rum ofte er knyttet til stedet eller pladsen, er japanernes nærmere forbundet med *situationer og ceremonier*. Med andre ord en mere fleksibel forestilling, der ofte er forbundet med en begivenhed eller et forløb, snarere end en fysisk og permanent grænse. "Hiroba-ka" refererer til et rum, der transformeres afhængigt af tid og sted - hvor steder, der normalt er brugt til andre formål, kan anvendes som offentlige byrum. Historiske eksempler på dette har været markedet og templet, mens gader, floder, broer og byporte stadig fungerer som vigtige knudepunkter for samvær.

I dag er det offentlige rum blevet mere synligt i Tokyos bybillede, trods byen stadig har et udtalt lavt offentligt areal pr. indbygger sammenlignet med andre storbyer.* Flere japanere arbejder eller bosætter sig i bycenteret, hvorfor man ser et stigende behov og efterspørgsel på nye offentlige byrum.

*Tokyos samlede offentlige parkareal er på 6,5 % af det samlede overplade areal sammenlignet med Londons 33% og New Yorks 27 %. Dette trods en befolkningstæthed på 14.390 pr km², der er næsten dobbelt så stor sammenlignet med Londons 5,590/km² og 10,431/km² i New York

1. Japanerne samles til picnic ved kirsebærtræernes korte blomstringstid i foråret
2. I weekenden lukkes al trafik fra gaderne i Ginza, og gaderne transformeres til gå- opholdszone et par timer midt på dagen.
3. Mellem tårnhøje bygninger finder man uventet Hanazono Shrine i Shinjuku. Her samles mange tusind mennesker årligt omkring festivalen Torino-ichi: et helligt sted midt i byens travlhed

Privatisering af det offentlige rum

De olympiske lege har haft en særlig betydning for Tokyo, da begivenheden i 1964 gav byen en ny mulighed for at bryde med efterkrigstidens modgang, og blev begyndelsen på en ny æra med økonomisk vækst og opblomstring. Dette nostalgiske blik har medført en tendens til at romantisere begivenheden, hvorfor der er afsat omfattende økonomiske midler til at realisere en lang række projekter inden 2020, hvor Tokyo igen er værtsby for OL.

Kritikere mener dog, at denne iscenesættelse og forskønnelse ikke bidrager til et velbalanceret bymiljø og er på bekostning af vigtige ikkekommercielle tiltag; herunder rekreative områder, parker og hjemløses forhold.

De senere år er der fremvokset en bevægelse, som ytrer modstand mod OL og den bredere gentrificering, som finder sted flere steder i Tokyo. Borgerne ønsker at være med til at forme den by, de lever i, men inddragelse af sponsorer, private virksomheder og en øget turisme udfordrer idéen om den demokratiske proces.

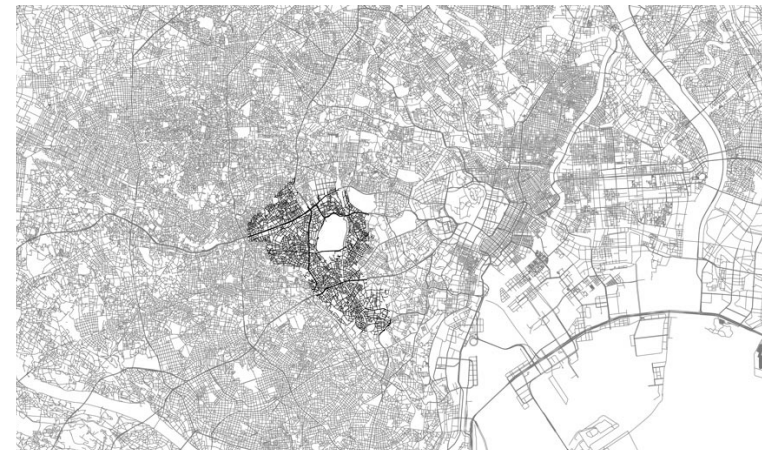
"The freedom to make and remake our cities and ourselves is ... one of the most precious yet most neglected of our human rights."

- David Harvey

Shibuya

Det valgte site er lokaliseret i Shibuya - et af Tokyos mest farverige og travle distrikter pakket med shopping, mode, restauranter og natklubber, og er på samme tid et stort handels- og forretningscenter, der huser en af de travleste stationer i verden. Shibuya Station og nærliggende omgivelser er under omfattende ombygning i de kommende år og oplever et kæmpe pres i form af øget turisme, tilflytning og økonomiske markeds kræfter.

Området er et af Tokyos subcentre, der fik styrket sin position ved en langsigtet plan efter 1982, hvor man ønskede at balancere byens distribution af magt, arbejdskraft, information og konsumtion, og fremstår i dag som et vigtigt knudepunkt i byen.

な時期に退任

OIOI

SEIBU

ZARA

TSUTAYA

私をリフトする。
RF×超音波
Panasonic Beauty

Floral pattern advertisement

Miyashita kōen

I det tætte Shibuya, en kort gåtur fra det ikoniske Shibuya Crossing finder man sitet for den forhenværende park Miyashita kōen. En smal stribe, der følger Yamanote og Saiko toglinjerne, og strækker sig langs den store gade Meiji Dori. Omgivet af kommercielle bebyggelser, fremstår dette site som en af de sidste oaser i den pulserende by.

Parken blev etableret i forbindelse med OL 1964 som et beplantet areal ovenpå et parkeringsanlæg. Den blev i mange år brugt som et samlingspunkt for forskellige befolkningsgrupper og begivenheder, ligesom det ofte var start- og slutpunkt for demonstrationer og mødested for græsrodsbevægelser. Desuden var det et sted, hvor mange hjemløse opholdt sig mere eller mindre permanent.

Fra 2009-2011 indgik de lokale myndigheder i Shibuya en aftale med sportsgiganten Nike om at sælge navngivningsrettighederne til parken. Nike ville omdanne den til et eksklusivt sportsanlæg under navnet "Nike Miyashita Park." Projektet mødte stor kontrovers og protest, da folket var imod, at et stort kommercielt brand skulle lægge navn til dette folkekære sted. Efter megen tumult blev navne-licensplanen droppet, mens parken delvist blev opgraderet og rekonstrueret til et sportsanlæg med betalingsservice og aflåsning om natten.

I foråret 2017 underskrev de lokale myndigheder i Shibuya en ny kontrakt med den store ejendomsentreprenør Mitsui Fudosan Co. om at renovere parken i forbindelse med OL 2020, og kort tid efter blev parken uden varsel permanent lukket. Dette mødte stor kritik hos befolkningen, der mente kommunikationen var foregået bag lukkede døre og offentlighedens synspunkter igen blev ignoreret.

I dag står parken tom og ryddet, mens et nyt kommercielt anlæg med hotel, butikker, sportsfaciliteter i 5 etager er i støbeskeen.* Borgerne står til igen at få frataget et af de få, men vigtige ytrings- og frirum i hverdagen.

* Planen er iøvrigt et brud på de lokale byplanlægningslove, der fastsætter, at bygninger i offentlige parker ikke må have kældre og ikke være højere end to etager.

Sitet som det står tom og ryddet i dag.

1. 2006: Folkelig forsamling i Miyashita Park før renovering.
2. 2009: Lokale demonstrerer mod omdannelse af parken.
3. 2010: Protest plakater mod Nike-parken
4. 2017: Politi lukker Miyashita park

Shibuya station

Shibuya Hikarie - detailhandel

Shibuya crossing*

Shibuya Tokyu REI Hotel

Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ

Tower Records - musikbutik

"Cocoti" - shoppingcenter

Yamanote loop line **

SHIDAX (kontor+shopping)

Junior & Senior High School

Meiji shrine og Harajuku 500 m->

Designskole

Yoyogi National Stadium

* rygtes for at være det travleste gadekryds i verden

** en af Tokyos mest travle og vigtige toglinjer, der forbinder Tokyos største stationer

Luftfoto er 2016 før nedrivning

1. *Sitet set fra øst fra vejen Meiji Dori.*
2. *Parken har tidligere været forbundet af grønne gangbroer, hævet fra gadeplan*
3. *Yamanote line, der kører langs sitets vestlige kant*

PROGRAM

Et begivenhedslandskab

Projektet udnytter sitets limbo-tilstand til at foreslå et projekt, som giver en ny fortolkning af det offentlige rum i tråd med den historie og ånd, som eksisterer på stedet. Min ambition er, at samle og forbinde flere rumscenarier i en dynamisk helhed; et begivenhedslandskab hvor organiserede og uorganiserede bevægelser sammenflettes, og i sin helhed skaber et frirum i den tætte bymasse.

Projektet skal kunne facilitere et bredt udvalg af begivenheder, som en storby kræver - både i form større festivaler til mindre fordybelse rum. Desuden gennem en vekslen mellem programmerede og uprogrammerede zoner, som brugerne selv kan være med til at præge.

Projektet udfoldes som en kombineret urban park og bibliotek, der på én gang skaber en følelse af at være midt i byen, men på samme tid tilbagetrukket. Programmerne rummer begge potentiale for at krydse mellem intime og åbne sfærer, samt skabe nye mødesteder som politisk neutrale og demokratiske rum, der henvender sig til forskellige befolknings- og aldersgrupper. Biblioteket befinder sig i dag i en ny position, hvor det har ændret sig fra vidensinstitution til et socialt, informelt mødested. Bibliotekets funktioner tænkes flydende og opløste, løsrevet fra det traditionelle arkiv, som en serie af rum der forplanter sig ned igennem parken.

Sitet har indtil nu været klart adskilt i to niveauer mellem park og parkering. Det ønskes at undersøge, hvordan programmerne kan flettes sammen og influere hinanden; at finde potentialer i hybriden mellem bibliotek og park gennem en producerende modstand.

URBAN PARK I BIBLIOTEK

Studiemiljøer	<i>udveksling</i>
Arkiv - fysisk og digitalt	<i>vidensdeling</i>
Boghandel	<i>distribuering</i>
Læselounge	<i>førdybelse</i>
Sceneareal	<i>udfoldelse</i>
Event- og sportsplads	<i>fysisk aktivitet</i>
Uprogrammerede parkrum	<i>pause</i>
Thehus / Café	<i>ceremoni</i>
Udstilling	<i>formidling</i>

Rumprogrammerne tænkes ikke adskilt mellem park og bibliotek, men er listet op som en serie af rum, der fletter sig ud og ind af hinanden.

Tomrummet som rumligt og kulturelt fænomen

“Ma” er et japansk ord, som bedst oversættes som “mellemrum”, “pause” eller “mellemrummet mellem to strukturelle dele.”

Denne essentielle pause mellem enheder, som har rødder i det zenbuddhistiske, er dybt forankret i det japanske sprog, musik og arkitektur. Det refererer til en bevidsthed om stedet, ikke i form af en lukket tredimensionel enhed, men snarere at det rumlige koncept opleves progressivt gennem intervallet.

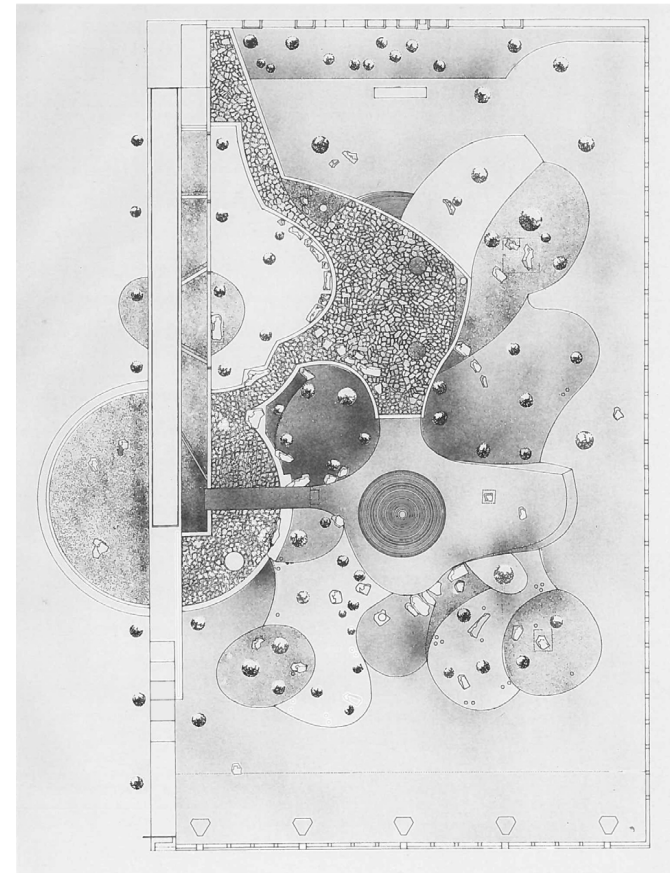
I arkitekturen relaterer det sig til en dynamisk rumopfattelse, hvor elementer ikke kan fæstnes i et enkelt punkt eller horisont, men må opleves som forløb.

1. Sunken Garden, Isamu Noguchi, Chase Manhattan Bank Plaza, 1964
2. Louvre Lens, Sanaa, 2006
3. Ryōan-ji i Kyoto, nok den mest berømte Zen-have for fordybelse og meditation. En stenhave med 15 forskellige natursten er arrangeret asymmetrisk i et rektangel, så akkurat kun 14 sten er til syne uanset hvor be skueren står.

"When the time came for me to work with larger spaces, I conceived them as gardens, not as sites with objects but as relationships to a whole."

- Isamu Noguchi

Isamu Noguchi, "Jardin Japonais, 1958"

Den japansk/amerikanske skulptør lod sig i mange af sine værker inspirere af principperne fra den traditionelle japanske have, hvor den besøgende oplever rummet gennem bevægelse, interaktion og legen med synsfeltet.

METODE

De indledende tanker og overvejelser vil jeg forsøge at medføre i min videre proces, hvor tegning og model anvendes som både reflekterende og producerende værktøj. Jeg ønsker at udfolde projektet gennem et sammenspil af følgende 3 aktører:

Feltet

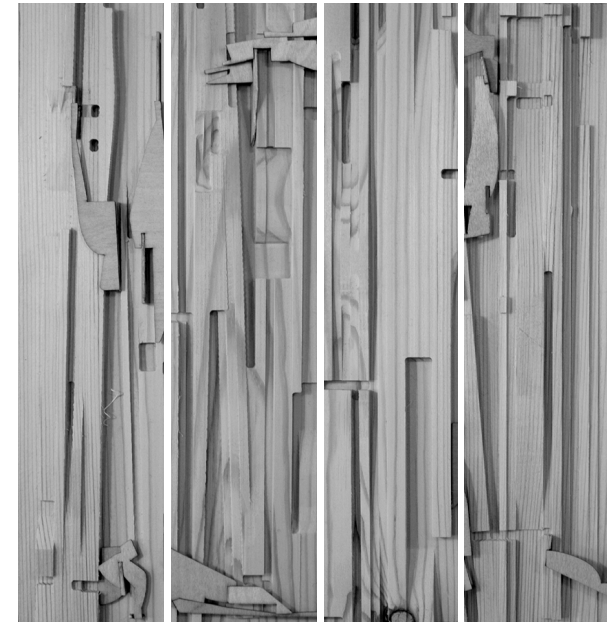
Sitet har en bemærkelsesværdig og værdiladet historie, præget af mange tider, tilstande og politiske interesser. Feltet aflæser jeg som den ramme, hvori sitets 'indre og ydre 'kræfter' forhandler, reagerer og påvirker hinanden. Dette forstået ved de rationelle og strategiske overvejelser der spiller ind i den infrastrukturelle- og funktionelle organisering af programmet, men ligeledes læser jeg feltet som en ramme, der behandler større kontekstuelle og tidslige spørgsmål: de ting der ikke manifesterer sig fysisk, men som er del af en kollektiv erindring og subjektive iagttagelser. Disse simultane tilstande knytter sig til tegningens og modellens evne til sammenstille og kortlægge forskellige lag, og kan være med til at pege på nye sammenhænge og forbindelser.

Rytmen

Sitet har en langstrakt og skarpt defineret form, opskåret af både diagonale og ortogonale retninger. Jeg ønsker, at arkitekturen opleves som et langstrakt og sammenhængende landskab af varierende rumligheder. Dette med serielle nedslag, der gennem rytme og takt skaber en bevægelse gennem feltet, som refererer til den japanske haves interval og positionering af elementer. Model og tegning vil undersøge zoner/nedslag, der intensiveres mellem den indre organisering af programmet og den ydre kontekst - knudepunkter der kan tage form som udspændte rum, felter, afgrænsede flader eller overgange som reposer.

Tomrummet

Det nyopståede tomrum i byen skaber en interessant kontrast til byens pulserende tæthed og dynamik. Projektet ønsker at etablere rum for refleksion og intimitet, trods den enorme gennemstrømning på stedet. Pausen og mellemrummet tænkes i overført betydning som et frirum, hvor omgivelser og tilværelse kan reflekteres, men forstås også konkret som et mellemrum, der skal iscenesætte, udspænde og sammenbinde de forskellige rumscenarier i parken. Jeg ser et potentiale i bruge tomrummet til at skabe et nærvær, når det optræder i relation til kroppen, som en pause mellem elementer eller som et spejl til sine omgivelser.

Modelstudier, 7. semester

"Kartografien konstruerer forbindelser og udpeger forhold, der ikke rummer det synlige, men også de skjulte kræfter: historiske, klimatiske, politiske interesser og programmatiskke strukturer. Den afbilder ikke, men udskiller en række virkninger, effekter, felter, regler og etablerer systemer der synliggøres"
- Cort Ross Dinesen

AFLEVERINGSFORM

Sitets spænder over ca. 350 m, og har et areal i grundplan på ca. 10.000 m². Projektets vil beskæftige sig med parkens helhed i større skala, og vil konkretisere og detaljere udvalgte nedslag yderligere.

Konceptmateriale i tegning og model

Kontekstmodel: 1:500

Plan, snit og opstalt: 1:500/1:200

Udvalgte knudepunkter : 1:200/1:100

Visualiseringer

Afleveringen er vejledende, og kan ændre sig i takt med opgavens udfoldelse og konkretisering.

STUDIEFORLØB

2016-2018 Kandidatforløb, IBBL, Arkitektur, Rum og Tid

9. semester "Mellem vision og realitet"
Diskussion om byfornyelse, Kulbanekvarteret.
vejleder: Frederik Seehusen og Lizette Araza

8. semester "Glasgow Borderlines"
Udviklingsstrategi for postindustrielt felt i Glasgow
vejleder: Cort Ross Dinesen

7. Semester "OXO-tower reinvented"
Transformationsprojekt, London
vejleder: Frederik Seehusen og Lizette Araza

2016 Praktik, COBE

2016 Assistent, Scenograf Maja Ziska

2015 Praktik, Atelier Bow-Wow, Tokyo

2014 Praktik, Louisiana, udstillingsafdelingen

2011-2014 Bachelorforløb, afdeling 6

2011-2017 Studierejser
Indien, Spanien, Kina/Hong Kong,
Japan, London, Hydra (sommerskole)

APPENDIX

Bøger

Jinnai, Hidenobu, Kuma, Kengo, *"Hiroba: all about public space,"*
Tankosha publishing, Japan, 2015

Kural, René, *"Informationssamfundets arkitektur; Verdensbyen udtrykt gennem Tokyos kaos,"* Kunstakademiets forlag, Arkitektskolen, 1995

Tsukamoto, Yoshiharu m.fl., *"Made in Tokyo"*
Kajima Institute publishing co.ltd, Tokyo, 2016

Sacchi, Livio, *"Tokyo: city and architecture",*
Skira Editore S.p.A, Milano, Italy, 2004

Torres, Ana Maria, *"Isamu Noguchi: A study of space,"*
The monacelli Press, Inc, New York, 2000

Dinesen, Cort m.fl., *"14 nye landskaber - Berlin, Paris, Tokyo,"*
Kunstakademiets forlag, Arkitektskolen, 2012

Artikler

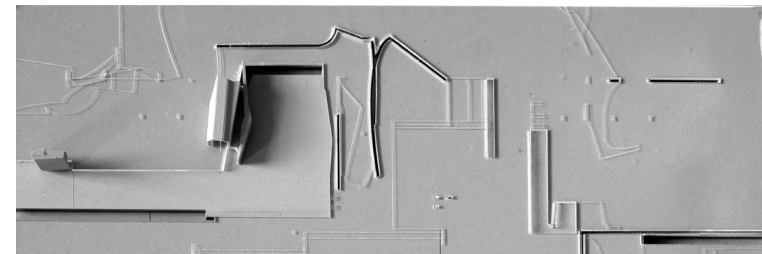
Penn, Michael, *"Battle over Shibuya park heats up as Tokyo Olympics loom",*
Japan times, 1. april, 2015

Dimmer. Christian, *"Plans for public space need the public's input,"* Japan times, 26.
oktober 2010

De tre verdensbyer

	New York	London	Tokyo
Befolkning	8,175 mio.	7,825 mio.	13,513 mio.
Befolkningstæthed	10,431/km ²	5,590/km ²	14.390/km ²
Offentligt parkareal	27 %	33 %	6.5 %
Bygningers levetid	44 år	75 år	26 år

Verdensbyen er karakteriseret ved global magt, i et internationalt informationsteknologisk netværk, hvori styres og udveksles økonomi, mennesker, varer og information
<http://www.worldcitiescultureforum.com>

Modelstudie, 8. semester